

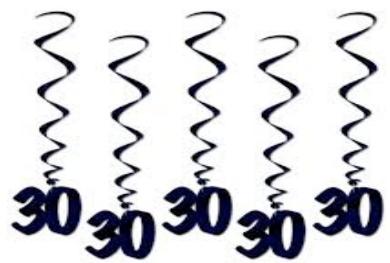
GLASNIK

UTI ZADAR

Prosinac 2013. godine, Zadar

Sadržaj:

Uvodna riječ
Povijest Udruge
Program 2014.
Predstavljanje člana Udruge;
Dragan Kwiatkowski
Žene s invaliditetom
Roditeljstvo: Denis i Anita Rudić
Pet godina zajedno
Mlade Osobe S Invaliditetom;
Marina Bura
Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju
osi
Vodić kroz Zadar
Izlet u Pag
Zabavni kutak
Najnovije vijesti

Izdavač: Udruga Tjelesnih Invalida Zadarske
Županije- Zadar,
Ulica Obitelji Stratico 1,
23 000 Zadar

Glavna urednica: Iva Blažić, dipl. oec.
Redakcija: Mile Bašić, Anita Rudić, Vladimir Kais,
Željko Županović, Stanko Panić
Broj primjeraka: 300 kom

RIJEĆ UREDNICE

Poštovani članovi i prijatelji UTI Zadar,

Napokon smo realizirali dugogodišnju zamisao; pred Vama se nalazi prvi glasnik Udruge Tjelesnih Invalida Zadarske Županije- Zadar, skraćeno nazvan UTI Zadar.

Poseban povod osnivanja ovog Glasnika baš ovu 2013. godinu je taj što je upravo u Studenom 1983. godine počelo osnivanje naše Udruge. Dakle, ova 2013. godina je za nas Utjevce slavljenička. Prošla su puna tri desetljeća od kad su se prvi naši članovi počeli okupljati u Udruzi i to pod nazivom Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Općine Zadar. No, o svemu više možete pročitati u članku dopresjednika Udruge g-dina Stanka Panića.

UTI Zadar je zamišljen na način da će ovaj Glasnik imati neke svoje stalne rubrike kao što su:

*Povijest Udruge, * Predstavljamo člana Udruge,* Žene s invaliditetom, * Mlade osobe s invaliditetom, * Vodić kroz grad Zadar, * Zakoni ,* Zabavni kutak, a ovisno o događanjima i sezoni u kojem će Glasnik izlaziti isti ćemo nadopunjavati aktualnim temama.

Bila bih jako sretna kad bi Vam mogla reći koliko će puta godišnje Glasnik izlaziti. Ne mogu Vam to reći jer razlog svi znate; FINANCIJSKA KRIZA i ne znamo da li ćemo i kad ćemo imati financijskih sredstava za drugi broj.

No, uvjerenja sam da će, ne samo drugi broj Glasnika, ugledati svjetlo dana nego ćemo Glasnik izdavati dugi niz godina bar 1-2 puta godišnje. Nakon što pročitate kratku povijest, predstaviti ćemo Vam člana naše Udruge akademskog kipara, slikara i pjesnika g-dina Dragana Kwiatkowskog. Progovorit ćemo ponešto i o posebno ranjivoj i osjetljivoj skupini žena s invaliditetom te o načinu na koji ćemo i mi provesti kampanju Bijele vrpce. O divnom iskustvu roditeljstva pišu nam Anita i Denis Rudić. Naša članica Marina dala je kratak osvrt na Mlade Osobe S Invaliditetom i njihov položaj u zajednici. A Filip ,tajnik Udruge i velika „skitalica“ provest će nas kroz Zadarske kale pa da vidimo koliko je Zadar prilagođen osobama s invaliditetom. G-din Jozo Kasipović, Voditelj plaže za osobe s invaliditetom, vratit će nas u vruće i sparne dane ljeta 2013. na Vitenjaku. Svi zajedno ćemo se opustiti u Zabavnom kutku uz Mala zrnca mudrosti, osmosmjerku i viceve. No, prije samog opuštanja uozbiljlit ćemo se i vidjeti koje nam (ne)pogodnosti nosi novi Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom. Ukratko ćemo se osvrnuti na neke od važnijih datuma koje smo obilježili ovu godinu i reći ćemo Vam za što smo se to mi zalažali kroz 2013.godinu. Donosimo Vam i skraćenu verziju Plana i programa za 2013/2014. godinu kojeg smo prilagodivši se ulasku Hrvatske u EU nazvali: Osobe s invaliditetom aktivni članovi EU- poticanje i priprema na NEOVISNO ŽIVLJENJE. Sve u svemu, pretpostavljam da će Vam se prvi broj Glasnika svidjeti i da ćete i u ovom broju kao i u svim budućima pronaći interesantnih tema, a ako se to ovaj put ne dogodi-ne zamjerite jer kako ono kažu „Prvi mačići se....“ (gruba uzrečica pa je neću niti dovršiti).

Još mi samo preostaje da svim osobama s invaliditetom u gradu Zadru (a posebno članovima UTI Zadar), Republici Hrvatskoj , a i šire čestitam 3. prosinac; Međunarodni dan osoba s invaliditetom.

Sretno!

Ovaj (ne)mali uvod u Glasnik završavam čestitkom za sretniju i uspješniju novu 2014.godinu koja će nam, iskreno vjerujem, biti bolja, zdravija i bogatija!

Ugodno čitanje želi Vam

Urednica
I.Blažić

Povijest udruge

UDRUGA TJELESNIH INVALIDA ZADARSKE ŽUPANIJE-ZADAR KROZ 30 GODINA

Počeci današnje Udruge sežu u davnu prošlost, točnije osnovana je 18. studenog 1983. godine pod nazivom Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Općine Zadar, u tadašnjim prostorima Centra za socijalnu skrb općine Zadar, a prvi put upisana je u Registrar društvenih organizacija 12. ožujka 1985. godine.

Pod sadašnjim nazivom aktivna je i radi od 23. listopada 1997. godine, kao nestranačka, neprofitna i socijalno-humanitarna udruga koja djeluje u promicanju zajedničkih humanitarnih, zdravstvenih, odgojnih, obrazovnih, kulturnih, informativnih, sportskih, rekreativskih i drugih interesa svojih članova bez namjere stjecanja dobiti, organizirano okupljajući invalidne osobe u cilju rješavanja i stvaranja potrebitih uvjeta za njihov život i rad.

Udruga okuplja sve invalidne osobe s utvrđenim tjelesnim oštećenjem s područja zadarske Županije, osim (slabovidnih i slijepih osoba, gluhih i nagluhih osoba, invalida rada i invalida domovinskog rata, kao i drugih invalida koji imaju registrirane i samostalne udruge).

U ovih proteklih 30 godina Društvo i Udrugu vodilo je 5 predsjednica i 4 predsjednika, a na dužnosti je bilo i pet tajnika. O njima više u idućem Glasniku.

Udruga u svojoj evidenciji danas ima 736 članova od 30 – 100 % invalidnosti različitih tjelesnih oštećenja tijela i od 6 do 92 godine starosti, kao i 44 pomažućih članova. Članstvo Udruge tijekom godina se mijenjalo, te je Udruga u proteklih tridesetak go-

dina zabilježila preko tisuću imena osoba s različitim tjelesnim oštećenjima.

Učlanjenje u Udrugu je dobrovoljno. Potpisivanjem pristupnice i plaćanjem članarine za tekuću godinu dobiva se članska iskaznica. Udrizi mogu pristupiti i osobe bez invaliditeta kao Pomažući članovi - volonteri nakon izražene želje za radom Voditeljima Udruge ili Predsjedništvu udruge.

Osobe s tjelesnim oštećenjem učlanjenjem u Udrugu ostvaruju određene povlastice ovisno o stupnju i kategoriji invaliditeta, i to:

- **T-COM povlastica: 50% popusta na pretplatu i 100 besplatnih impulsa mjesečno**
(- cca 50, oo kn),

- **HRT povlastice: 50% popusta**
TV preplate za članove

- **sa dijagnozom invaliditeta:** -punoljetne osobe oboljele od mišićne distrofije ili srodnih neuromišićnih oboljenja, -punoljetne osobe oboljele od cerebralne i dječje paralize, - punoljetne osobe s dijagnozom: paraplegija, tetraplegija, sc.multiplex, amputacije donjih ekstremiteta s oštećenjem organa za kretanje preko 80%.

-Besplatni gradski prijevoz imaju:
Svi članovi Udruge

Znak pristupačnosti preko Ureda državne uprave u zadarskoj Županiji mogu dobiti osobe s invaliditetom koje - imaju nalaz i mišljenje ovlaštenog vještaka Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje o postotku Tjelesnog oštećenja od **80%** i više, odnosno oštećenja donjih ekstremiteta od najmanje **60%** (ili rješenje o invalidnosti iz kojeg je vidljiva priroda i postotak tjelesnog oštećenja),

- **U svom dosadašnjem dugogodišnjem radu, okupljajući invalidne osobe i druge građane, Udruga je pomažući im u rješavanju nastalih problema i ostvarivanju njihovih prava, organiziranjem različitih manifestacija vezanih uz problematiku invalidnih osoba, ostvarila i dobila niz priznanja među kojima ističemo **Godišnju nagradu** Zadarske Županije za 2000. godinu.**

- Dana 22. rujna 2009. godine pruživši nam ruku prijateljstva koju smo rado prihvatali potpisana je Povelja prijateljstva između osnovne škole Zadarski otoci i naše Udruge, te se druženje djece i osoba s invaliditetom nastavlja na prigodnim obljetnicama.

- U svoja najveća ostvarenja i rad ubraja se osnivanje i dugogodišnje vođenje **Boravka za djecu i mlađež s teškoćama u razvoju** koji je započeo s radom davne **1990. godine** u prostorima Dječjeg vrtića RADOST, a od **1991. godine** na adresi Kolovare 10 u kojima se danas nalazi **Dječji vrtić za djecu s teškoćama u razvoju LATICA Zadar.**

-U cilju pružanja daljnje pomoći djeci s teškoćama u razvoju Udruga je osnovala **18. travnja 2002. g. Fundaciju Dijete i MI**, radi prikupljanja sredstava za nabavu novog kombi vozila i za izgradnju i opremanje novih prostora za **Dječji vrtić za djecu s teškoćama u razvoju Latica-Zadar**. Od toga smo samo **2004. godine** uspjeli kupiti Mercedes kombi za prijevoz djece koji i danas vozi.

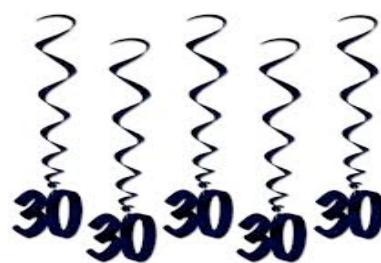
- Za naredno razdoblje Udruga je temeljem Plana i programa rada za **2013-2017.** godinu zacrtala niz aktivnosti od kojih želimo pružiti u skladu s mogućnostima svim svojim članovima u potrebi pomoći kod ostvarivanja njihovih prava naročito u oblasti rehabilitacije, habilitacije, dobivanja ortopedskih pomagala, obrazovanja, osposobljavanju za rad i po mogućnosti kod zapošljavanja i ostvariva socijalne skrbi, te završiti projekt « **VODIČ ZA OSOBE**

S INVALIDITETOM » - Zadar Grad po mjeri svakog čovjeka, koji smo davno započeli, dobili čak i pomoći od SOIH-a Zagreb, ali na njemu trebamo još raditi - angažirati se u obilježavanju aktualnih godišnjica, posebno Međunarodnog dana invalida i datuma važnih za našu Udrugu. -nastaviti sa edukacijom članstva u radu na računalu i omogućiti članovima uključivanje u invalidske sportove,

-osnovati ZADRUGU u svrhu zapošljavanja invalida i njihove rehabilitacije, - nastaviti tražiti veći prostor za rad Udruge posvetiti se radu sa Mladim Osobama S Invaliditetom i ostvariti zacrtane projekte i programe.

Sve ovo što smo zacrtali pokušat će ostvariti Predsjedništvo do kraja svog mandata 11. travnja 2017. godine uz pomoć Nadzornog odbora i drugih članova udruge. Predsjednica je Iva Blažić, dopredsjednik Stanko Panić, tajnik Filip Jadrijević, članovi predsjedništva: Mile Bašić, Josipa Perinović, Luka Sršen, Biserka Dundović, Vladimir Kais i Anita Rudić. Nadzorni odbor: Predsjednik: Željko Županović, članovi Vjekoslav Valčić i Branko Nešović.

Stanko Panić

Program Udruge za 2014. godinu

OSOBE S INVALIDITETOMAKTIVNI ČLANOVI EU (poticanje i priprema na NEOVISNO ŽIVLJENJE)

NEOVISNO ŽIVLJENJE

- **Neovisno življenje nije jedan model ili posebna formula već raznolikost modela koji se kontinuirano razvijaju sukladno željama i potrebama osoba s invaliditetom.**
- **Neovisno življenje jednostavno znači mogućnost živjeti kao i svi drugi, to jest imati priliku donositi odluke o svom životu, o mogućnosti obavljanja svakodnevnih aktivnosti, kao i pravo preuzimanja odgovornosti za svoja djela.**
- **Neovisno življenje je otpor medicinskom shvaćanju invaliditeta koji počiva na činjenici da je invaliditet bolest, nedostatak ili greška koju je potrebno dijagnosticirati s namjerom da je se rehabilitira.**
- **Neovisno življenje je pokret i obuhvaća borbu protiv svih oblika diskriminacije, getoizolacije kao i psihičkog i fizičkog nasilja. To je borba za ostvarivanje jednakih mogućnosti u svim područjima društvenog života i mogućnost odabira između različitih životnih stilova, uključujući i pravo odbijanja života u instituciji ili pravo izbora između različitih usluga i servisa u zajednici. Pokret za neovisno življenje je proces podizanja svijesti o vlastitoj vrijednosti i preuzimanju kontrole nad vlastitim životom, u svim njegovim aspektima.**
- **Neovisno življenje je pravo i dužnost osobe da izabire, slijedi i samostalno upravlja i odlučuje o svom životu.**
- **Neovisno življenje, kao pojam, ne može se obuhvatiti u jednoj općoj definiciji, jer nakon postojeće generacije osoba s invaliditetom dolaze nove, koje će pisati drugačije manifeste, sukladno svojim životnim potrebama i vremenu koje žive.**

Udruga Tjelesnih Invalida Zadarske Županije svoj rad u 2014.godini odlučila je nastaviti raditi na aktivnostima započetim u 2013.godini, a također namjerava uvesti i neke novosti u rad Udruge sve u cilju postizanja NEOVISNOG ŽIVLJENJA za svakog člana.

Udruga namjerava nastaviti sa ukazivanjem i uklanjanjem arhitektonskih barijera u Gradu i Županiji kao što i namjerava pružiti pravovremenu i stručnu pomoć svim članovima koji to zatraže u ostvarivanju Zakonom određenih prava. Poseban naglasak želimo staviti na Mlade Osobe S Invaliditeom (MOSI) i na njihovu edukaciju i informatičko opismenjavanje kako bi ih što kvalitetnije osposobili i pripremili za samostalan život i ulazak u svijet rada. Novost u dosadašnjem radu Udruge je rad s ženama osobama s invaliditetom jedne od najugroženijih i najdiskriminiranih društvenih skupina, pa čak i među samim OSI. U provođenju svih svojih aktivnosti namjeravamo surađivati s Volonterskim centrom Zadar i Zavodom za zapošljavanje, DV Latica tj. stručnim kadrovima koje imaju, odnosno sa svim onim ustanovama, pravnim ili fizičkim osobama koje su nam voljne pružiti zatraženu pomoć.

Nastaviti ćemo suradnju sa srodnim udrugama i dostojanstveno ćemo obilježiti sve važnije datume vezane uz OSI. I dalje namjeravamo održavati plažu za OSI i i dodatno ćemo iskorištavati komparativne prednosti bogatstva ove plaže npr. organizirati susrete na istoj.

Aktivno ćemo sudjelovati u kreiranju određenih Pravila, propisa i Zakona vezanih uz OSI, odnosno želimo poboljšati kvalitetu življenja OSI u Gradu i Županiji te nastojati izjednačiti mogućnosti OSI sa ostalim tzv. zdravim žiteljima Grada/ Županije.

S obzirom na brojnost članova (788) i samu organizaciju Udruge (volonterska) dva su temeljna problema:

1. nedostatak prostora za održavanje raznih aktivnosti (sastanaka, druženja, radionica, predavanja) te i dalje tražimo veći ili dodatni prostor.

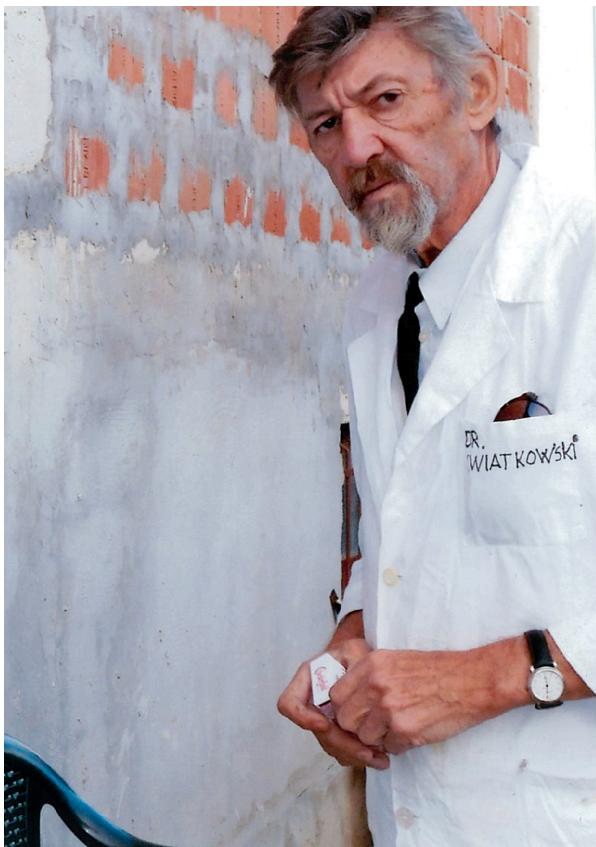
2. Udruga nema zaposlenih te nam je potrebna osoba koja bi obavljala administratorske poslove i u tom smislu nastojati ćemo da se otvorí radno mjesto administratora na 4 radna sata i pri tom nam je potrebna pomoć Grada / Županije.

OSI spadaju u jednu od najugroženijih društvenih skupina i kao osobe lošijeg finansijskog stanja i niže razine pismenosti predstavljaju (ne)veliki problem za lokalnu zajednicu. Smatramo da rješavanjem problema OSI tj. povećanjem educiranosti i zadowoljavanjem osnovnih životnih potreba ovih osoba tj. njihovim uključivanjem u sve sfere društva doprinosi se općenito rastu i razvoju lokalne zajednice.

Predstavljanje člana Udruge

Dragan Kwiatkowski, akademski kipar

„Zadar je prihvatio mene, ja sam prihvatio Zadar. Međusobno se volimo i cijenimo. Ovaj grad ne bi minja ni za što.“-rječi su akademskog kipara Dragana Kwiatkowskog kojima započinjemo ovu malu priču o životu i stvaralaštvu člana UTI Zadar.

Dragan je rođen 1957.godine, porijeklom je Poljak, a u Zadru živi od 1983. godine te smatra da svi mi imamo ogromnu privilegiju živjeti u Zadru pa kaže: „Svugdje je lijepo, ali u Zadru se diše punim plućima“. Od rane mladosti bavi se kiparstvom, a prvu izložbu imao je već u dvanaestoj godini života. Do danas imao je , što grupnih- što samostalnih, stotinjak izložbi od Varaždina, Osijeka, Zadra,... kao i više desetaka realiziranih skulptura u prostoru i arhitekturi. Aktivno stvara i izlaže iako je, kako sam kaže, još uvijek u mirovini pritom aludirajući na „stanicu“ koja slijedi nakon mirovine.

Kamen je njegova ljubav baš kao i bronca, ali sve više, svjestan svojih ograničenja, prelazi na lakše materijale.U posljednje vrijeme sve više radi u stiroporu. Dakle, zahtjevnu tehniku kamena zamjenio je lakšim materijalima i na taj način prilagodio svoj rad svojim ograničenjima tj. svom invaliditetu jer „ da ne radi i da ne stvara, ne zna što bi sam sa sobom“.

Dragan je prije tri godine imao tešku i zahtjevnu operaciju, laički rečeno „vađenje želudca i većeg dijela gušterače“.Ovaj zahvat izrazito je rizičan i kako su mu doktori objasnili nosi sa sobom do 80 % smrtnosti. „Ja sam u onih 20%“- kaže Dragan, čovjek između ostalog, sa izrazitim smislom za humor. Iako još uvijek nije objavio niti jednu zbirku pjesama, sve pjesme je skupio u knjižicu koju je nazvao ZBRKA pjesama. Ne smatra se pjesnikom iako su mu pjesme pobrale mnoštvo odličnih kritika te ga uspoređuju s Matošem. Pjesme su mu izrazito duhovite, ali i kritičke jer kaže da jednostavno mora reagirati na sve ovo što se događa oko nas. Nema pretenziju biti ni slikar iako izlaže. Zadnja velika izložba bila mu je prošle godine u Gradskoj loži. „Inspiracija se ne čeka. Ideje dolaze kroz rad. Jedna crta vuće drugu i tako nastaje kompozicija“- objašnjava Dragan uporno tvrdeći da nije slikar, a ni pjesnik već su mu slikarstvo i pjesništvo potpora koja mu pomaže da dođe do krajnjeg cilja; Dragan Kwiatkowski Akademski je kipar. Od svih svojih radova izdvaja i izrazito je ponosan na skulpturu „Dar života“ koja od 15. Svibnja, o.g. krasiti Zagrebački Bundek kao iskaz zahvalnosti svim darivateljima organa i njihovim obiteljima. Ova skulptura prikazuje dvije figure koje razmjenjuju energiju i ljubav.

Mi Zadrani rado ćemo se prisjetiti kako je ovaj kipar sa velikim zadovoljstvom izradio Križ za Susret Hrvatske Katoličke mladeži 2010. godine, a danas se nalazi u Crkvi na Belafuži. Po selima Ravnih Kotara izradio je Križeve žrtvama Domovinskog rata, sveukupno njih dvanaest. Spreman je dijeliti svoje znanje i rado se odaziva na pozive kao što je to npr. bilo sa mladima udruge „Hrvatska sloga“ gdje je održao nekoliko predavanja. Na pitanje o eksponiranosti u medijima odgovara da je njegov posao po prirodi samozatajan i da je on „ilegalac“ pa ga nimalo ne ljuti što nije previše prisutan u medijima. Poruka koju je dao svima nama je kratka i jasna „ U se i u svoje kljuse“ te pojašnjava da čovjek naprije treba vjerovati sebi i ne smije potpasti pod niti jednu ideologiju jer kaže; onda si gotov. A sve što mi iz UTI Zadar možemo zaželjeti ovom velikom kiparu, slikaru i pjesniku je da on nama još dugo u mirovini bio te mnoga dijela stvorio, a nas UTIjevcе nasmijavao i veselio.

Zdrav bio Dragane Kwiatkowski!

SJEĆANJE NE VARA,
ULICA JE BILO,
NIJE BILO PARA.

POZDRAV PRIKO KALE,
ČVRSTI STISAK RUKE,
I ČAKULA S' NOGU,
MALI ĐIR DO LUKE.

ZNAM DA SVE SE MINJA
OSEKE I PLIME,
TKO SE S' NAMA IGRA,
TKO JE UKRA' VRIME.

VREVA, ŽURBA, PRIČA,
ULICA SE BUDI,
IMA PUNO SVITA,
ALI MALO LJUDI

Dar života

Žene s invaliditetom

25. studenoga

- Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama - Kampanja BIJELE vrpce

Godine 1999. Ujedinjeni narodi su prihvatili 25. studenoga kao Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama. Taj datum je odabran u znak sjećanja na sestre Mirabel koje je 1960. godine u Dominikanskoj republici brutalno dao ubiti diktator Trujillo. Odlučeno je tako na prvom sastanku feministkinja Latinske Amerike i Kariba održanom u Bogotu 1981.godine.

Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama 25. studenoga SOIH - Mreža žena s invaliditetom posebno posvećuje borbi protiv nasilja nad ženama s invaliditetom i povodom toga, treću godinu za redom provodi Kampanju "Bijele vrpce". Kampanja se provodi kao **16 dana aktivizma od 25. studenog - Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama, preko 03. prosinca - Međunarodnog dana osoba s invaliditetom do 10. prosinca - Međunarodnog dana ljudskih prava.**

Ovoj Kampanji pridružit će se i UTI Zadar koja će tim povodom dana 07.12.,13 na Narodnom trgu podijeliti bijele vrpce svim muškarcima, koji će to prihvatići, u znak njihovog „NE NASILJU NAD ŽENAMA“ što znači njihovu odluku kako neće počiniti, opravdati ili prešutjeti nasilje nad ženama i djevojkama. Također ćemo i u jednoj srednjoj školi podijeliti

bijele vrpce i letke mladićima, a u nekom od vrtića ćemo djeci podijeliti razglednice „Moj tata osuđuje nasilje! Zato potpisuje NE nasilju nad ženama“. Građanska je obveza da se pridruži ovoj kampanji koja ne traži ništa drugo osim prava na život bez nasilja.

Nasilje nad ženama je višestruko i u raznim aspektima; od obiteljskog do društvenog života. Obitelj bi trebala biti najsigurnije okruženje za svaku osobu, no nažalost u Hrvatskoj je nasilje nad ženama najčešće u obitelji i velik broj takvih zločina ostaje neprijavljen što predstavlja otežavajuću okolnost zbog koje se tako malo govori i piše o ovom problemu.

Žene s invaliditetom su posebno osjetljiva i ranjiva društvena skupina koja se često radi svoga spola nalazi u neravnopravnom položaju u odnosu na muškarce i žene bez invaliditeta, ali i u odnosu na muškarce s invaliditetom.

U današnjem društvu općenito je uvriježeno mišljenje da su žene s invaliditetom nesposobne, neodgovorne, pasivne, ovisne o drugima, žrtve, nižeg stupnja obrazovanja -sto nije istina. Prava istina je da ove žene trebaju puno više uložiti napora, snage, energije i hrabrosti da bi dostigle ono što je i ionako tzv. zdravim ženama teško postići u svakodnevnom životu ili s lakoćom postiću.

Žene s invaliditetom su višestruko diskriminirane. Ovdje se radi prvenstveno o tri vrste diskriminacije i to:

- a) **tzv. rodna diskriminacija** - diskriminacija na osnovu spola gdje povjesne činjenice pokazuju kako je žena u odnosu na muškarca u potčinjenom položaju.

b) ***tzv. fizička diskriminacija*** – diskriminacija na osnovu invaliditeta gdje su žene s invaliditetom u potčinjenom položaju u odnosu na sve one osobe bez invaliditeta pa radilo se tu i o muškarcima i ženama.

c) ***diskriminacija na tržištu rada*** - izdvaja se kao posebna vrsta diskriminacije gdje su žene diskrimirane ne samo na osnovu spola, invalidnosti nego i među samim tzv, zdravim ženama gdje jasno dolazi do izražaja stav u kojem nismo jednake sa ostalim ženama i prema tome nemamo ista prava i očekivanja kao druge žene.

Žene s invaliditetom su žene koje su u društvu nevidljive i izolirane, uglavnom isključene od svega tj. uključuju se u društvo tamo i tada kada za tu poziciju ili mjesto nema nekog drugog kandidata. Točnije sve ostale opcije su bile prije uvrštene nego je u obzir došlo uključivanje žena s invaliditetom.

Potrebno je senzibilizirati zajednicu za probleme s kojima se susreće grupa žena s invaliditetom. Žene s invaliditetom su među nama, no ne i s nama!

I.B.

Roditeljstvo OSI

TATA ME NOSI A MAMA ME VIDI

„...a je li po zakonu vama dozvoljeno da imate djecu?“ upitao je Ivan, kuhar u zalogajnici
“Pa.....nismo još pokušali?“ izgovorio sam dok mi se desna obrva polagano izvijala u vis.

Vidjevši izraz mojeg lica kuhar Ivica je nastavio, “Ma, znate, to što ste invalidi...“

posramljenost u njegovu glasu mi je zvučala u potpunosti iskreno i shvatih da nas je to pitao samo zbog znatiželje, te odvratih sa smješkom „...jer nam u ovom trenutku, više odgovara siguran seks a k tomu u skladistu Cvjetnjaka (Studentski dom „Cvjetno naselje“) vjerujem da ne možete zadužiti posteljinu za dječji krevetić...“

Dobar dio okoline, osobe s invaliditetom doživjava više kao neka amorfna bića i razmišlja u okvirima sažaljevanja, te da im isključivo treba pomoći. Vjerujem da su rijetki oni koji se zapitaju da li je i njihova seksualnost također amorfna, nepostojeća... No to je tema za neki drugi članak, za neku drugu priču.

Mi smo dakle dvije osobe s invaliditetom, Anita koja ima oštećenje desne ruke i kralježnice i Denis, slijepa osoba. Upoznali smo se za vrijeme studija u Zagrebu u već spomenutom studentskom domu. Nakon studija (manje ili više završenog) odlučili smo doći (neki vratiti se) u Zadar.

Danas, godinu ili par godina kasnije, nas dvoje supružnika znamo se katkada prisjetiti ovog događaja. Da nas kuhar Ivan vidi, nisam siguran da li bi nas prepoznao, ako kojim slučajem i bi, video bi da smo pokušali i uspjeli.

Danas naša obitelj broji troje: mama, tata i trogodišnje dijete, Andrija. Da sretnemo kuhara Ivicu mogli bismo mu objasniti da nam nikakva zakonska regulativa ne brani da imamo dijete.

Ali njegova znatiželja i neznanje progovara neke druge stvari koje će rijetko tko izreći, jer nije politički korektno. Gledajući kroz ovo neko vrijeme od kada smo obitelj, primjećujemo, da veliki dio naše okoline još uvijek nas dvoje doživjava kroz stereotipe o invalidima koje bi trebale biti prošlost... Naravno ne tako davna prošlost, ali naša očekivanja da bi to moglo malo kalati nisu se pokazala točnim. Kako govore za nas da smo jako konzervativna država sa konzervativnim svjetonazorima među ljudima, vjerujte da su u pravu. To čujemo oko sebe svakog dana, a Anita isto vidi na licima ljudi vrlo često.

„...ma je li ono nji'ovo dite?“ „...a što je malon, je li i on ne v'di?“

tako govore neki drugi kuhari po ulicama našeg grada... Ništa zlonamjerno, ali je prisutno...

Tata Dalmatinac kaže da smo sritni i često zapiva: „To je naša priroda i društvo nek se rodi djete i neka bude muško!“

Da li nam je kao i svakom drugom roditelju? Pa da! Naše dijete izvuče svu našu energiju iz nas, plače kad je nezadovoljno, ljuti nas, kao i mi njega! Situaciju spašavaju Taša (tatin pas vodič) i naša mačka po imenu Riddle koji uglavnom dobiju po repu... Također je tu i naša šira obitelj koja je uvijek prisutna da daju ruku, a ni Andriji nije mrsko dobivati pažnju, slastice, igračke, i što sve ne.

Što nas čini drugačijim od drugih roditelja?

Malo nam je teže negdje zajedno otici. Teže utoliko što nam treba puuuno više vremena da se uredimo, što znaju svi naši prijatelji s kojima se dogovaramo za kavu, ali se i oni prilagodiše te dolaze kasnije od dogovorenoga!

Pokušavamo se nadopunjavati i mislimo da nam to dobro ide. Mama čita knjige s Andrijom a tata slaže legiće. Mama vozi auto a tata pegla! (Andrija će imati malo pobrkane rodne uloge što za naše uvijete i nije loše, osim što dobro izgleda, nešto što nauči od tate, curama će se vjerovatno jako svidjeti!)

Bit svega jest činjenica da većinu skrbi oko Andrije moramo zajednički napraviti.

Primjerice, mami je teže samostalno okupati dijete, a tata ne zna da li je Bebeto (Andrijin nadimak) pojeo baš sve s tanjura, ili je netko drugi omastio brk. Kad idemo kod tete Blanke (Andrijina pedijatrica) idemo svi, živine ostaju kući, jedno nosi torbu, drugi dijete.

Ono što nam svakako ide u prilog je to što smo oboje zaposleni u firmama koje jako dobro razumiju našu situaciju, te nam izlaze u susret kada nam

treba slobodan dan ili sl. (korištenje starog bolovanja od prošle godine.... he he he).

Nema veće sreće i radosti od vlastitog djeteta. Nemaš vremena misliti o frustracijama, koje su ponekad prisutne zbog invaliditeta ili svakojakih briga. Ne brineš se kako izgledaš na plaži! Ne primjećuješ poglede „gradskih krema“, jer je Andrija već odjurio u samo njemu znanom pravcu, a sve oko čega se brineš je njegova sreća kao i osmijeh na licu!!!!

Da li smo drugačiji od drugih roditelja, drugih obitelji?

Da jesmo!

Uvijek će naša obitelj biti drugačija, no to nije negativnost. Naša obitelj je drugačija iz tog razloga što smo uvijek zajedno. Zato što u trgovinu idemo svi zajedno, zato što na igralište idemo svi zajedno, zato što svi zajedno ručamo, zajedno se smijemo, pjevamo, plačemo...

Pa i članak smo napisali zajedno...

Kako je rekla jedna moja kolegica, Anita tvoj muž je razarač brakova!

„Molim!“ ubit.....no objasnila mi je da je to rekla njena prijateljica koja nas je vidjela na ulici, jer živi u istom kvartu i stalno žuga svome mužu: „Daj se ugledaj na onog slipog čovika što uvik nosi dite...“

Kako čujemo da je on odgovorio, „A normalno da ga nosi jer je slip i ne more gledat nogomet...pa što bi drugo radila...“

Denis i Anita Rudić

Mlade Osobe S Invaliditetom

Očima studentice OSI

Kada je riječ o pravima i iskustvima osoba s invaliditetom često čujemo izraz „osobe s posebnim potrebama“. Riječ je o konceptu koji je u mnogočemu pogrešan pa i diskriminacijski. Nedovoljno je razvijena svijest o tome da postoje ljudi s različitim sredstvima i uvjetima potrebnim za ostvarenje i zadovoljenje svih osnovnih potreba koje imaju i ostali ljudi. Osobe s invaliditetom nikada nisu imale niti tražile neka posebna prava ili povlastice, već da budu što je više moguće ravnopravni ostalima, jer potrebe kao što su one za socijalizaciju, obrazovanje, rad ili neovisni društveni život, zajedničke su svima. Prilagodba javnih objekata, edukacije i informacija na način da budu dostupni podjednako svima je zapravo jedna od mjeru potrebna da se izbjegne problem diskriminacije te skupine u društvu. Edukacija o svim mogućnostima i pravima osoba s invaliditetom trebala bi početi u samoj obitelji, naročito u obiteljima koje se po prvi put susreću sa djetetom s invaliditetom. Problematični su primjerice dijelovi zemlje sa stanovništvom koje potencijalno iz bilo kojeg razloga nije u mogućnosti doći do konkretnih vrlo bitnih informacija. Poseban problem predstavljaju gradovi poput Šibenika, koji nemaju niti jednu udrugu namijenjenu osobama s tjelesnim invaliditetom, pri čemu ne samo da nedostaje osnovni oblik potpore, već često u praksi dolazi do kršenja odredbi iz Pravilnika o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i/ili smanjene pokretljivosti što osobe s invaliditetom stavlja u startu u neravnopravan položaj s ostatkom stanovništva te posljedično onemogućava sudjelovanje u redovnom sustavu obrazovanja, te na kraju krajeva pravu na zaposlenje. Time dolazimo do prvog koraka prema isključivosti osoba s invaliditetom iz privatnog i javnog života, odnosno izdvajanja istih u zasebna društva i djelovanje u ne integriranim uvjetima. Isto se nastavlja na nedostatak ravnopravne socijalne integracije osoba s invaliditetom sa ostalima u društvu u školskoj dobi. Potrebno je educirati učenike i nastavnike od 4. do 8. razreda osnovne škole kako što bolje uspostaviti svakodnevnu

komunikaciju s osobama s invaliditetom, kako im pružiti potrebnu pomoć te ih prihvati jednako kao i svakoga drugog/u učenika/cu. Naime, činjenica je, da bez obzira na to što djeca s oštećenjem polaze redovno obrazovanje, ista nužno ne postižu integraciju, uključivanje i socijalizaciju. Kroz iskustvene radionice za učenike osnovnih škola ukazuje se na svakodnevnu prisutnost osoba s invaliditetom u različitim sportovima i drugim zabavnim aktivnostima. S time će se i izravno i trenutno reagirati na pitanja učenika/ca, njihove nedoumice, eventualne predrasude. Problem je također uočljiv kod učitelja/ica i profesora/ica koji nisu dovoljno informirani da postoje i oni koji su jednako sposobni, ali se izražavaju i sudjeluju na nastavi na drugačiji način od uobičajenog. Da bi se problem izbjegao svaki bi učitelj/ica ili profesor/ica unaprijed u programu trebao/la imati definirano kako bi sudionik/ica sa invaliditetom i/ili tjelesnim oštećenjem u obrazovnom procesu mogao/la ravnopravno participirati sa ostalima u nastavi. U suprotnom, problem se rješava integracijom u školski kurikulum i ravnopravnu participaciju studenta/ice s invaliditetom uz pomoć asistenta/ice u nastavi. Kao studentica na Sveučilištu u Zadru uvidjela sam da postoje problemi koji zahtijevaju hitno rješenje. Primjerice, prostor Studentske službe i Odjel za Povijest koji se nalaze na trećem katu zgrade studentske menze do kojih ne postoji lift već dosta stepenica.

Za buduće studente/ice s invaliditetom ključno je znati da li grad ili Sveučilište nudi neki oblik dnevne ispomoći, postoji li u ponudi grada ili Sveučilišta/Fakulteta prilagođen prijevoz studenata/ica s invaliditetom do Fakulteta/Sveučilišta i natrag, kakvo je stanje na te na putu do Sveučilišta/Fakulteta po pitanju arhitektonskih barijera, prava i prednosti osoba s invaliditetom na Studentski dom, stipendije i programi studentske razmjene, informacije o profesionalnom usmjeravanju studenata/ica s invaliditetom u skladu s njihovim potrebama i mogućnostima. Pritom je, što se Sveučilišta u Zadru tiče, problematičan nedostatak udruga za studente s invaliditetom, Ureda za studente s invaliditetom pri Sveučilištu te savjetovališta za osobe s invaliditetom koji u suradnji sa Sveučilištem trebaju brinuti za rješavanja svih problema i potreba studenata s invaliditetom te su izvor informiranja.

I za kraj vrijedi istaknuti da promjene **nabolje ne možemo očekivati ako se i sami nećemo aktivirati** te vlastitim iskustvima, primjerima, savjetima ne samo dati podršku onima koji se bore za naša prava i boljšak u svakodnevici, već timskim radom, aktivnom zajedničkom suradnjom i razmjenom ideja inspirirati i potaknuti ostale na konkretna djelovanja u praksi. Ako izuzmem potrebu češćeg odlaska lječniku/ici, jedino što nas kao osobe s invaliditetom čini „invalidima“ jest način na koji nas društvu tretira, prilike i životne mogućnosti koje nam uskraćuju kako bi ravnopravno sa ostalima mogli participirati u privatnom i javnom životu. Mnogi od nas su jednakotako sposobni kao i ostali, možda ne u svemu, ali sigurno u mnogim drugim poslovima kao i za samostalno, slobodno odlučivanje i oblikovanje svakodnevice.

Marina Bura

Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom

Novi Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom stupa na snagu 1.1.2014. godine s rokom prilagodbe od godinu dana.

Novosti koje nam donosi ovaj Zakon u odnosu na ovaj koji je trenutno na snazi su:

- Definicija osobe s invaliditetom usklađuje se s Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom.

- Osoba s invaliditetom bit će u mogućnosti zaposliti se na otvorenom tržištu rada ili po posebnim uvjetima (bez potpore, uz potporu, **u integrativnoj radionici, u zaštitnoj radionici.**)

- Pojam smanjena radna sposobnost zamjenjuje se sa preostala radna sposobnost.

- Fond za zapošljavanje osoba s invaliditetom mijenja naziv u Zavod za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje OSI.

- Bit će formirana 4 regionalna centra za profesionalnu rehabilitaciju: Zagreb, Split, Osijek, Rijeka.

- Preostala radna sposobnost utvrđivat će se kod Jedinstvenog tijela vještačenja koji će biti pri Zavodu.

- Poslodavac koji zapošljava min 20 radnika ima obvezu zapošljavanja OSI u rasponu od 2-6% ovisno o djelatnosti s kojom se bavi i broju zaposlenih.

- Uvođenje očevidnika o zaposlenim.

- Obveza kvotnog zapošljavanja OSI prenosi se i na realni sektor.

- Uvodi se zamjenska kvota za poslodavca koji nije u mogućnosti zbog vrste djelatnosti kojom se bavi zaposliti OSI pa će npr. primiti na praksu OSI ili na neki način doprinijeti nekoj od udruga osi, stipendirati OSI ili slično.

- Ukida se obveza uplate posebnog doprinosu za zapošljavanje.

- Uvodi se novčana naknada u slučaju nezapošljavanja u visini 30% min. plaće po osobi.

- Definiranje sastava stručnog vijeća i uključivanje najmanje tri stručnjaka u njihov rad.

- Za vrijeme radnog odnosa isplata obiteljske mirovine se obustavlja, a nakon prestanka zaposlenja se ponovo uspostavlja.

- U slučaju kada djeca odrade radni vijek i steknu uvjete za svoju mirovinu imaju mogućnost izbora između svoje i obiteljske mirovine.

Ostaje prednost pri zapošljavanju prama važećem Zakonom.

Ostaje mogućnost samozapošljavanja.

Ostaje odgoda zapošljavanja za novonastale poslodavce od 24 mjeseca.

Nadzor nad provedbom kvotnog zapošljavanja imat će Zavod kao i stručni nadzor nad radom Centara za profesionalnu rehabilitaciju.

U roku od 10 dana stupanja na snagu Zakona donijet će se i Pravilnici:

-Pravilnik o profesionalnoj rehabilitaciji

-Pravilnik o centrima za profesionalnu rehabilitaciju

-Pravilnik o zaštitnim radionicama i integrativnim radionicama

-Pravilnik o kvotnom zapošljavanju

Novi Zakon trebao bi rezultirati većim zapošljavanjem osoba s invaliditetom.

Kratak sažetak napisala Iva Blažić prema informacijama koje je sakupila sudjelujući na:

1. Simpozij HSUTI-ja za voditelje udruga OSI održanog u Omladinskom hostelu Zadar u razdoblju od 10.10.-12.10.2013.

2. XVIII. Simpozij SOIH-a na temu „Strateške odrednice za daljnju primjenu Konvencije UN o pravima osoba s invaliditetom”, Hotel Holiday Zagreb, 11. i 12. 11. 2013.

IZLET NA OTOK PAG

Udruga tjelesnih invalida Zadarske županije u svibnju je organizirala za svoje članove i njihove obitelji jednodnevni izlet na otok Pag. Na izlet je otislo tridesetak članova i njihovih pratitelja.

U gradu Pagu upoznali su se s kulturnom i materijalnom baštinom cijelog otoka. Posjetili su katedralu Blažene Djevice Marije ispred koje je postavljena bista Bartola Kašića, hrvatskog velikana iz 17. stoljeća rođenog u Pagu, tvorca prve hrvatske gramatike i prvog hrvatskog rječnika, prevoditelja Biblije i Rituala rimskog na živi narodni govor, pjesnika i pisca prve hrvatske tragedije i prve autobiografije u povijesti hrvatske književnosti.

Izložba paške čipke u galeriji Udruge paških čipkarica «Frane Budak» bila je pravi praznik za oči i dušu. Mnogobrojni primjerici različitih uzoraka čipke, u koju je utkano neizmjerno mnogo strpljenja, truda, umijeća i ljubavi žena grada Paga, pljenili su poglede i izmamljivali uzdahe divljenja i ponosa. Naime, paška je čipka izvorni hrvatski proizvod koja se odlikuje iznimnom ljepotom uzorka, kvalitetom i načinom izrade te višestoljetnom tradicijom. Šije se igлом i koncem iznimne tankoće i čvrstoće na krutoj površini gdje se uz osnovne niti nadovezuje uzorak iz središta prema van poput paukove mreže. Takav način izrade daje joj specifičan proziran i čvrst izgled pa je zbog posebnosti i umjetničke vrijednosti uvrštena u UNESCO-ov popis nematerijalne baštine svijeta.

Muzej soli u Pagu pružio je jednu drugu sliku nekadašnjeg života na otoku. Od proizvodnje soli živjele su mnoge obitelji, kako stalno zaposlenih radnika tako i sezonaca, naročito studenata koji su na taj način mogli sami sebe školovati. O tome kako se nekada dobivala sol, prevozila te skladištila, svjedoče sačuvani uporabni predmeti, fotografije na zidovima nekadašnjeg skladišta soli (danas muzeja) te kratki dokumentarni film prikazan svima nazočnima. Zahvaljujući neizmjernom trudu i ljubavi entuzijasta u gradu Pagu sačuvana je od zaborava povijesti ova naša materijalna baština.

Sirana «Gligora» u Kolanu otvorila je također svoja vrata posjetiteljima Udruge te im, nakon razgledavanja proizvodnih pogona i upoznavanja sa suvremenim načinom proizvodnje paškog sira, pružila zadovoljstvo degustiranja različitih vrsta sira nagrađivanog zlatnim odličjima na svjetskim izložbama.

Nakon ugodno provedenog dana u zajedničkom druženju i upoznavanju s bogatom baštinom Paga, izletnici su se vratili u Zadar zadovoljni organizacijom izleta u kojoj su, uloživši veliki trud sudjelovali predsjednica, dopredsjednik i tajnik Udruge.

Snježana Ostrogović – Kais

LJETO 2013. NA VITRENJAKU PET GODINA ZAJEDNO

I ove pete jubilarne godine, kao i prethodne četiri učinili smo sve kako bi osobama s invaliditetom omogućili uživanje i sigurno kupanje u moru i ostalim aktivnostima na ovom kupalištu, a puno nam je pomoglo i to što je ove godine ovo kupalište u potpunosti uređeno i to zahvaljujući velikom razumijevanju čelnih ljudi Grada Zadra. Sve to rezultiralo je dosad najboljom i najuspješnijom sezonom.

Ove godine broj onih koji su koristili ovo kupalište uvećao se dvostruko u odnosu na prethodnu 2012. godinu. Najveći broj osoba su osobe iz inozemstva, ali i iz kontinentalnih dijelova Hrvatske. Mogu s ponosom reći da se mnogi inozemni gosti, korisnici ovog kupališta, vratili i ove godine, a bilo je i dosta novih koji su od njih čuli za ovo kupalište. Svi su redom puni pohvala kako za samo kupalište, tako i za pomoć koju smo im pružili, a ovo kupalište koristili su invalidi iz cijele Hrvatske njih 75, kao sudionici Ljetnog kampa u organizaciji Hrvatskog Saveza Tjelesnih Invalida iz Zagreba pod pokroviteljstvom Ministarstva Socijalne politike i mladih. Njihovom oduševljenju kako samim kupalištem tako i uslugom koju smo im pružili i svi su istaknuli kako će se ovdje na Uskok ponovno vratiti, na što smo mi koji smo im svojim radom to omogućili posebno ponosni, a mislim da je to velika pohvala i našoj Udruzi, našem Gradu i Županiji.

Ovo kupalište se zapravo pretvorilo u svojevrsne «morske toplice» jer su i ove godine na njega dolazile osim osoba s invaliditetom i osobe koje

su imale operacijske zahvate bilo kralježnice, kukova, nogu itd. i to kako sami ističu na preporuku svojih liječnika. Isto tako veliki broj naših starijih sugrađana redovito je koristilo ovo kupalište koje im omogućava najlakši i najsigurniji ulazak u more. Koliko svima njima ovo kupalište znači ne može se ni zamisliti.

Podatak da je pet obitelji, osoba s invaliditetom iz Europe kupilo stanove u Zadru (a kako sami kažu samo zbog ovog kupališta) ide u prilog tome da se svaka uložena kuna u ovo kupalište isplatila, a da ne govorim o tome koliko ovo kupalište znači za očuvanje preostalog zdravstvenog stanja i poboljšanja kvalitete života ove najranjivije skupine naših sugrađana. Grad Zadar je jedan od rijetkih na našoj obali spremjan i ima sve uvjete da prihvati osobe s invaliditetom, jer ovakva vrsta kupališta sa osobama koje pomažu invalidima je tražena. Na kraju bih se osobno i u ime osoba s invaliditetom zahvalio svima koji su na bilo koji način pomogli da se ovo kupalište uredi i pripremi. Što još reći osim, da sam sretan što sam dobio priliku da radim i pomažem onima kojim je ta pomoć najpotrebnija i što sam svojim zalaganjem bez obzira na moju invalidnost doveo do toga da je ovo kupalište postalo oaza u kojoj osobe s invaliditetom mogu nesmetano i sigurno uživati u morskim radostima.

Voditelj Kupališta
za OSI «Vitrenjak»
Jozo Kasipović

Vodić za OSI kroz grad Zadar

Jedan od glavnih ciljeva naše Udruge je ukloniti arhitektonske barijere u gradu Zadru tj. u Zadarskoj Županiji.

Svjesni smo da nikada u potpunosti nećemo postići ovaj cilj jer uvijek će biti nepristupačnih građevina bilo to iz nepromišljenosti i nesavjesnosti vlasnika objekata ili iz povijesnih razloga. Jedna mala stepenica predstavlja nepremostivu barijeru za osobu s invaliditetom. No, neprestanim ukaživanjem na neprilagođenost javnih institucija i ostalih građevina postižemo rezultate u gradu Zadru za kojeg želimo da u potpunosti postane Grad po mjeri za osobe s invaliditetom.

Kako bi približili i upoznali sve nas koliko je naš Grad prilagođen osobama s invaliditetom, tajnik Udruge Filip Jadrijev provest će nas kroz Zadar i istaknuti dva pozitivna primjera koja su pristupačna nama osobama s invaliditetom, ali i dva negativna primjera koja predstavljaju prepreku za nas. Prilagođene građevine bit će primjer svima ostalima, a neprilagođene možda potaknu vlasnika na promjene.

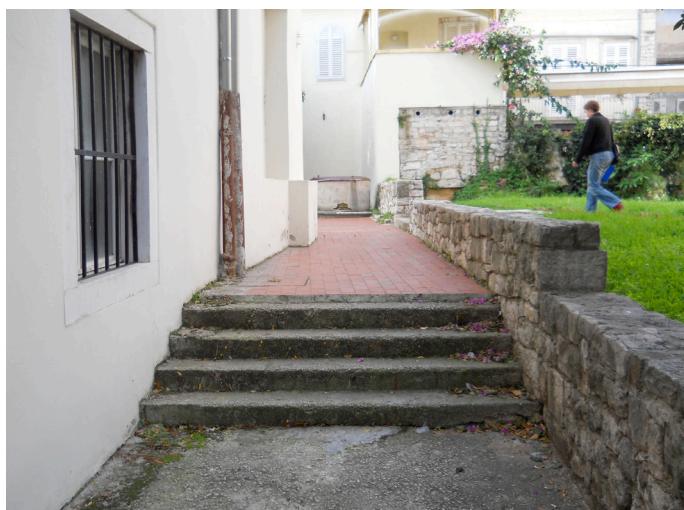
Nadamo se da će ovi primjeri pomoći i nama samima osobama s invaliditetom za lakše snalaženje po Gradu. Pa krenimo s Filipom u obilazak Grada !

Dajemo plus za:
Omladinski hostel Zadar na Boriku

Dajemo plus za:
Muzej antičkog stakla, Poljana Zemaljskog odbora 1

Dajemo minus za:
ulaz do Katastra

Minus za:
ULAZ gdje su se nalazile stare prostorije Udruge, a danas se nalaze brojne organizacije, npr. Radio Zadar,...

Zabavni kutak

Priča o zvijezdi

Priča započinje na jednoj divnoj morskoj obali, romantičnoj stjenovitoj uvali s pjeskovitim morskim žalom. Noću je veliki val na tu pjeskovitu obalu izbacio mnogo, stotine morskih zvijezda. Prekrasno izgledaju. To golemo prirodno bogatstvo izloženo je pogledu.

No, zasjalo je sunce, žari i pali zvijezde i one počinju odumirati. Na toj su obali i dva čovjeka. Idu si u susret, svaki iz drugog smjera.

Prvi, hodajući prema sredini uvale gledajući taj prizor sa zvijezdama, to bogatstvo prirode koje ugiba tužan misli: koja ljepota, koja dragocjenost, kolika vrijednost, a ugibaju i nestaju. Zar nije žalosno da toliko ljepota, toliko raskoš morskih dubina propadne u jednom hipu, s jednim morskim valom. A koliko li ih još samo ima!! Zaista je nepravda što te prekrasne morske zvijezde moraju uginuti i nestati. A očito da moraju. Tužan korača dalje i razmišlja o toj velikoj šteti. I razmišlja i tužan je.

Drugi čovjek, dolazeći sa suprotne strane hoda lagano zabrinuta pogleda. No, svako toliko sagne se i nešto baca u more. Sagiba se, baca i ide dalje.

Kad su se sreli na sredini prvi čovjek vidi da drugi u more baca morskou zvijezdu. Prišavši mu posve blizu prvi čovjek upita: a što vi to radite? Drugi odgovara: vraćam zvijezde u more da žive! Prvi na to začuđeno ponovo upita: ali čemu? Pogledajte koliko ih samo ima! Za sve i onako nema šanse!!

A drugi čovjek se sagne, uzme nježno jednu zvijezdu i baci je u more kazujući: ali za ovu ima šanse!

Pouka:

Svatko od nas predstavlja jednu zvijezdu osobitu na svoj način.

Svatko od nas se ponekad nasuka na hridi, a sam se ne može vratiti u more.

Da bi se vratili u život, potrebna nam je pomoći; potrebno je da nas netko pogurne; potrebno je da nam netko da šansu. Istina je da su obale prepune nasukanih zvijezda i ne možemo svima pomoći, ali ako imаш priliku pomoći bar jednoj zvijezdi -ne zaobilazi ju i pomogni joj.

Daj joj šansu-vrati je u život!

OSMOSMJERKA

R	K	A	NJ	E	R	T	I	V
L	A	N	A	C	A	A	I	I
N	L	D	P	F	O	Š	A	T
K	E	L	A	U	Z	T	I	I
V	L	L	R	Z	N	I	I	L
G	A	P	K	A	D	N	D	I
K	R	O	D	A	B	A	T	G
A	G	K	L	A	V	I	R	O
K	A	N	I	B	O	D	R	G

GRAD ZADAR , KALELARGA, VITRENJAK, KALAFAT, FOŠA, TAŠTINA, KRAPANJ, LANAC, VITILIGO, PAG, GRDOBINA, RIBAR, KLAVIR

Rješenje:

----- -----

Mala zrnca mudrosti

Spavao sam i sanjao da je život radost. Probudio sam se i otkrio da je život služenje. Dao sam se na služenje i spoznao da je služenje radost.

Tko želi nešto naučiti, naći će način; tko ne želi, naći će izliku.

Tko ti priča o tuđim manama, drugima će pričati o tvojima.

Kad tražite savjet, razmislite o mogućnosti njegovog prihvaćanja.

Živjeti za druge nije samo zakon dužnosti već i zakon sreće.

Ako tvoja sreća zavisi od postupaka drugih osoba onda zaista ne možeš biti sretna osoba.

Lijepo je kad imate lijepe uspomene. Nije lijepo kad je to jedino što imate.

Malo smijeha

- Doktore za moje kilograme koliko bi trebala da budem visoka?
- Negdje oko 4 metra .
- Eto ja im kažem niska sam, oni zapeli debela pa debela.

Vraća se čovjek od doktora i sretne prijatelja:

- Šta ima novo?
- Evo, ništa, bio sam kod doktora.
- I, šta ti je rekao?
- 200 eura!
- Ma, ne pitam te to, nego šta imaš?
- 50 eura.
- Ama, pitam te šta ti fali?
- 150 eura.

Sretnu se dva psihijatra.

- Dobar dan, dobro ste.
- Kako sam ja?
- I vi ste dobro.

-Otišao čovjek kod doktora i kaže njemu doktor:

- ispružite ruke.- ispruži ovaj i kaže doktor:
- mnogo ti se tresu ruke, piješ li nešto?
- Što imаш?

NAJNOVIJE VIJESTI

Član našeg Predsjedništva , bivši predsjednik Udruge gospodin Mile Bašić predstavio je u četvrtak 13. studenog 2013. godine u Multimedijalnoj dvorani Gradske knjižnice Zadar, svoju prvu knjigu na kojoj je radio punih 15 godina pod nazivom RJEČNIK GOVORA MJESTA ŠKABRNJA, a ista je prihvaćena sa velikim oduševljenjem nazočnih.

Članovi su se prisjetili da je na dan 18. studenog 1983. godine u prostorima Centra za socijalnu skrb Zadar osnovano Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida općine Zadar i taj događaj obilježili zajedničkim druženjem u prostorima Udruge.

Članovi Udruge zapalili su svijeće ispred svoje Udruge u jutarnjim satima 18. studenog 2013., na spomen žrtvama Škabrnje i Vukovara, a u 17,00 sati na Narodnom trgu zajedno sa građanima i dužnosnicima Grada, gospodinom gradonačelnikom Božidarom Kalmetom i dogradonačelnikom Zvonimirovom Vrančićem.

U ime Županije svijeću je zapalio pročelnik Ureda za zdravstvo i socijalnu skrb gospodin Andrija Marcellić.

Posjetite našu Web stranicu; <http://uti-zadar.hr>

Udruga tjelesnih invalida Zadarske Županije

Europski Tjedan Mobilnosti - "Čist zrak-vi ste na potezu!"

I ovu godinu naša Udruga pridružila se obilježavanju Europskog tjedna mobilnosti koji se održava pod motom "Čist zrak-vi ste na potezu!". Ovim motom pozivaju se sve osobe da na svoj način pridonesešto kvalitetnijem i zdravijem načinu življjenja, a ujedno i očuvanju okoliša. Pozvani smo na što više kretanja na čistom zraku, a ukazana je važnost tjelevježbe, odnosno stalne fizikalne terapije za nas osobe s invaliditetom (ukoliko nije moguća vožnja biciklom, trčanje ili dugo hodanje). [Pročitaj više »](#)

UDRUGA OSOBA S INVALIDITETOM „BOLJE SUTRA“ GRADA KOPRIVNICE POSJETILA UTI-ZADAR

Dana 04.09. 2013. u prostorijama naše Udruge imali smo čast ugostiti prijatelje iz Koprivnice; Udrugu osoba s invaliditetom optimističnog naziva "Bolje sutra". Ova Udruga nositelj je međunarodnog projekta "Young, Equal, Active & Happy! (YEAH!)" (Mladi, jednaki, aktivni i sretni) zajedno s partnerima:

Budite naš Facebook prijatelj: UTI ZADAR

Uti Zadar

Rajna Vuksan Cusa Perica shared HRT4's video.
8 November

Proraz u dvorište
Rajna Perica već 18 godina živi na trećem katu jedne obrovačke zgrade u stanu u najmu sa sinom s cerebralnom paralizom. Za njega to znači izlazak van tek dva puta godišnje, a za majku dugogodišnja mukotrpna briga i borba za adekvatniji stan u prizemlju

Sponsored
Prve kocke za male ruke

Vrijeme je za prvi LEGO DUPLO komplet! Klikni i otkrij najbolje za svoje dijete
Antonina Sladoje and Ivana Mikić like this.

e-mail: uti-zadar@t-com.hr • tel/fax: 023/213-885 • Ulica Obitelji Stratico, 23 000 Zadar

Organizacijska shema Udruge:

